

Sentrale trekk og mulige virkninger

Ny delårsregnskapsstandard under GRS

Norsk RegnskapsStiftelse publiserte i februar en ny regnskapsstandard for delårsregnskaper under god regnskapsskikk, NRS 11 Delårsregnskap. Den nye standarden kommer blant annet som et resultat av den utbredte bruken av GRS på Euronext Growth.

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av Alvar Strandvold, Manager og faglig rådgiver i fagavdeling regnskap i EY og Sverre Soløy, Manager i Financial Accounting Advisory Services i EY.

Siviløkonom og master i revisjon og regnskap
Alvar Strandvold
Manager EY

Statsautorisert revisor, siviløkonom
Sverre Soløy
Manager EY

Introduksjon

Siden forrige versjon av NRS 11 *Delårsrapportering* ble opphevet i 2011, har det ikke foreligget regulering av delårsregnskaper under GRS. Da NRS 11 ble trukket tilbake, skyldtes det blant annet at omfanget av GRS-rapporterende selskaper som avla delårsregnskaper var svært begrenset, siden selskaper notert på regulert marked plikter å bruke IFRS. De senere årene har imidlertid antallet selskaper notert på Euronext Growth økt markant, og disse kan som kjent velge å anvende GRS i sine regnskaper.

Euronext stiller som nevnt ikke krav om at selskaper notert på Euronext Growth skal benytte IFRS, men krever likevel at slike selskaper offentliggjør

halvårsrapport.¹ Denne halvårsrapporten skal være konsolidert når det er relevant. Siden en betydelig andel av selskapene notert på Euronext Growth benytter GRS, har det dermed oppstått et nytt behov for regulering av delårsregnskaper under GRS. I denne artikkelen ser vi nærmere på delårsrapporteringspraksis blant disse selskapene i første halvår og tredje kvartal i 2021, for å kunne identifisere mulige endringer som kan forventes som følge av NRS 11. I undersøkelsen har vi sett på selskapene som var notert pr. 14. januar 2022 og som benytter GRS. Selskaper notert etter 30. juni 2021 er ikke tatt med i utvalget.

Sentrale trekk ved ny NRS 11

Norsk RegnskapsStiftelse skriver i høringsnotatet for NRS 11, som ble publisert i oktober 2021, at utgangspunktet for arbeidet med den nye delårsstandard var tilsvarende standard under IFRS, IAS 34 *Delårsrapportering*, og ikke den tidligere versjonen av NRS 11 som ble opphevet i 2011. Regnskapsstiftelsen har imidlertid presisert

at forståelsen av IAS 34 ikke nødvendigvis skal styre forståelsen av NRS 11, selv om den er utgangspunktet for utviklingen av den norske standarden.

Standarden gjelder for alle selskaper som er regnskapspliktige etter regnskapsloven, når slike selskaper har plikt til å utarbeide delårsregnskaper. Frivillig anvendelse av standarden når delårsregnskaper ikke er påkrevd, er også tillatt. For selskaper notert på Euronext Growth og som anvender GRS vil NRS 11 dermed være pliktig for halvårsregnskapet, men ikke for andre delårsregnskaper. Dersom et GRS-rapporterende foretak velger å utarbeide kvartalsregnskaper, vil også disse måtte utarbeides i tråd med NRS 11.

I et delårsregnskap etter NRS 11 er det krav om balanse, resultatregnskap, en oppstilling over endringer i egenkapital (alternativt noteopplysning), kontantstrømpoppstilling og noteopplysninger. Kravene til sammenligningstall følger bestemmelsene i regnskapsloven på de enkelte punktene. Delårsregnskapet skal omfatte både den aktuelle delårsperioden og perioden hittil i regnskapsåret. I halvårsregnskapet til et

¹ Euronext Growth Markets Regelbok Del 1: Harmoniserte regler pkt. 4.2.1.

selskap som har kvartalsvis delårsrapportering, vil dette være henholdsvis de tre månedene fra april til juni og de seks månedene fra januar til juni.

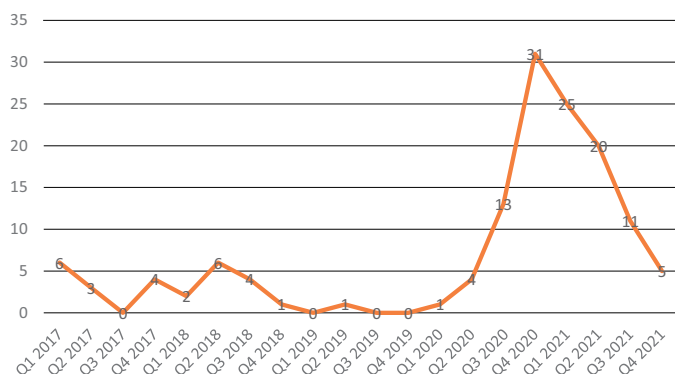
Den nye standarden har to ulike spor når det gjelder format på delårsregnskapene, og selskaper som anvender standarden, kan velge mellom å avlegge et fullstendig finansregnskap i samsvar med kravene som gjelder for et årsregnskap, i tillegg til kravene til noteopplysninger som følger av NRS 11, og et sammendratt finansregnskap i samsvar med kravene i NRS 11.

Siden formålet med et delårsregnskap er å gi en oppdatering på nye aktiviteter, hendelser og omstendigheter som har oppstått etter forrige avlagte årsregnskap, er notekravene i NRS 11 begrenset til forhold som er vesentlige for å forstå endringene fra slutten av forrige regnskapsår. Disse notekravene er i stor grad sammenfallende med tilsvarende krav i IAS 34. Standarden har også veiledning for enkelte andre særskilte problemstillinger for delårsperioder, herunder beregning av skatt, som skal innregnes i hver delårsperiode, og vesentlighetsvurderinger.

I forbindelse med utgivelsen av standarden er også NRS 8 *God regnskapsskikk for små foretak* oppdatert med et nytt punkt 2.2.1 om delårsregnskap. Kapittelet presiserer at små foretak som frivillig, eller som følge av andre krav, utarbeider delårsregnskap i samsvar med god regnskapsskikk, kan velge å utarbeide delårsregnskapet enten i samsvar med NRS 11, eller basert på reglene i NRS 8.

Dagens praksis på Euronext Growth

Euronext Growth (tidligere Merkur Market) har historisk vært en markeds plass med beskjeden aktivitet. De siste to årene har Euronext Growth vært den mest aktive av Euronexts markeds plasser i Oslo, målt etter antall noteringer. Figur 1, som viser noteringer på markeds plassen pr. kvartal, illustrerer denne eksplosjonsartede veksten i antall noteringer de siste to årene. Selv om veksten har avtatt kraftig igjen i løpet av 2021 og så langt i 2022, og antallet noteringer i fjerde kvartal 2021 var det laveste siden andre kvartal 2020,

Figur 1 - antall noteringer pr. kvartal på Euronext Growth (tidl. Merkur Market).

er antallet selskaper notert på Euronext Growth betydelig høyere enn hva det historisk har vært.

Totalt 107 selskaper som ble notert før 30. juni 2021, var fortsatt notert på Euronext Growth pr. 14. januar 2022. Av disse benyttet 48 selskaper (45 %) GRS. Av disse er tre selskaper allmennaksjeselskaper, og derfor store foretak etter regnskapsloven, tolv selskaper benyttet GRS for små foretak, mens de siste 33 selskapene var øvrige foretak. I resten av artikkelen omtales store og øvrige foretak samlet fordi det er få skiller av betydning for vurderingen av effekter fra NRS 11.

Samtlige selskaper som benytter GRS, har publisert et delårsregnskap for første halvår 2021 i tråd med Euronexts regler. For tredje kvartal er bildet imidlertid svært annerledes. For denne perioden har kun 30 selskaper (55 %), publisert en rapport, mens ni selskaper (19 %) har offentliggjort en presentasjon eller lignende med oppdatering på enkelte finansielle størrelser. De siste tolv selskapene (26 %) har ikke gitt noen finansiell oppdatering til markedet, mens ett selskap konverterte til IFRS. Seks av selskapene som ikke ga oppdateringer til markedet, utarbeider regnskap etter GRS for små foretak. Blant disse selskapene gir altså kun halvparten finansielle oppdateringer til markedet utenom halvårsrapporten.

Hvilke effekter kan man forvente?

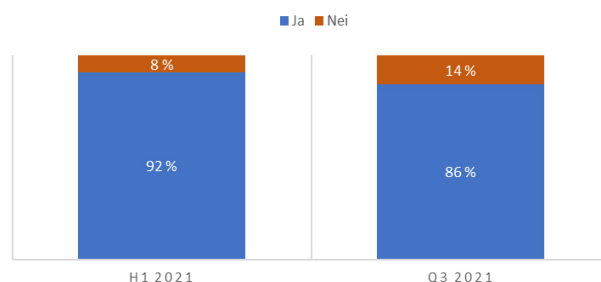
Med ikrafttreddelsen av NRS 11 innføres det krav til både hvilke oppstillinger selskaper skal presentere, hvilke noteopplysninger som skal gis, og hvilke vurderinger selskapene skal gjøre når de utarbeider delårsregnskapet. I det følgende har vi sett nærmere på avstanden mellom dagens praksis på utvalgte områder og sammenlignet dette med kravene i NRS 11.

Kontantstrømpoppstilling

I halvårsregnskapene for 2021 fant vi kontantstrømpoppstillinger i 44 (92 %) av tilfellene. Tre av de fire selskapene som ikke utarbeidet kontantstrømpoppstilling, benyttet GRS for små foretak, og for disse selskapene er utarbeidelse av kontantstrømpoppstilling frivillig i årsregnskapet.

I delårsrapportene for tredje kvartal fant vi kontantstrømpoppstillinger i 30 av 35 rapporter eller presentasjoner, altså i

Er kontantstrømpoppstilling inkludert i delårsregnskapet?

Figur 2 - Andel kontantstrømpoppstillinger første halvår og tredje kvartal 2021.

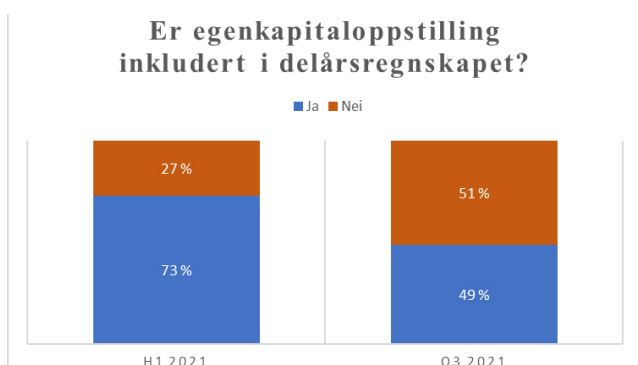
86 % av tilfellene. Denne andelen er noe lavere enn i halvårsregnskapet.

Andelen selskaper som har kontantstrømpoppstilling er gledelig høy, siden det så langt ikke har vært noen eksplisitt regulering av innholdet og formatet for delårsregnskaper under GRS. Euronexts regler for selskaper notert på Euronext Growth angir også kun at selskaper skal utarbeide halvårsregnskap, men ikke hva dette skal bestå av. Den høye andelen er særlig interessant i lys av at andelen i tidligere undersøkelser har vært vesentlig lavere. Bernhoft (2021) fant blant annet at det kun var kontantstrømpoppstilling i 58 % av halvårsregnskapene for 2020.² Denne observasjonen gjelder riktignok *alle* selskaper på Euronext Growth uavhengig av regnskapsspråk, men for de IFRS-rapporterende selskapene stiller IAS 34 krav om kontantstrømpoppstilling også i delårsregnskaper.

Vi ser ikke umiddelbart noen enkel forklaring på denne forbedringen i praksis, men økningen kan tyde på at rådgivere, revisor og selskapene selv har fokusert på å forbedre kvaliteten på rapporteringen. I lys av den høye andelen delårsrapporter med kontantstrømpoppstilling i 2021, vil det nye kravet i NRS 11 om kontantstrømpoppstilling medføre betydelig mindre endringer i praksis, særlig sammenlignet med situasjonen et år tidligere.

Endringer i egenkapitalen

Informasjon om endringer i egenkapitalen var mindre utbredt i halvårsregnskapene for 2021 enn det kontantstrømpoppstillingen var. 35 av 48 selskaper (73 %) ga informasjon om endringer i egenkapitalen i perioden. 37 % av disse hadde en egen oppstilling, mens de øvrige 63 % ga opplysningene i note. Et interessant funn her var at av de 13 selskapene som ikke ga informasjon, var det bare tre som benyttet GRS for små foretak.

Figur 3 - Andel egenkapitaloppstillinger første halvår og tredje kvartal 2021.

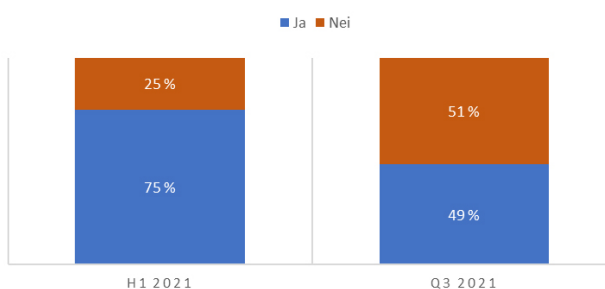
I delårsrapportene for tredje kvartal var disse opplysningene enda mindre utbredt. Kun drøyt halvparten av selskapene som offentliggjorde delårsinformasjon for tredje kvartal ga slike opplysninger, jevnt fordelt mellom oppstillinger og note.

NRS 11 krever at selskapene skal gi opplysninger om endringer i egenkapitalen i delårsregnskapet, men gir, på samme måte som regnskapsloven, selskapene et valg mellom å ta inn en egen oppstilling og å gi opplysningene i note. Dette kravet i NRS 11 vil dermed tvinge frem en viss endring i praksis i halvårsregnskapene, ved at flere selskaper må innarbeide opplysninger om endringer i egenkapitalen, enten som egen oppstilling eller i note.

Noteopplysninger i delårsregnskaper

I henhold til våre undersøkelser har 36 (75 %), av selskapene som avla halvårsregnskap i henhold til GRS inkludert noter i regnskapene. Det var imidlertid et svært stort spenn i omfanget av noteopplysninger, og antall noter i halvårsrapportene for 2021 varierte mellom én og 15, med en median på fem noter. Antall sider varierte tilsvarende mellom én og ni sider, med en median på tre sider.

Er noter inkludert i delårsregnskapet?

Figur 4 - Andel selskaper med noteinformasjon første halvår og tredje kvartal 2021.

I delårsrapporteringen for tredje kvartal ga kun 17 selskaper (52 %) noteopplysninger. Variasjonen var også i denne perioden stor, med et spenn mellom én og elleve noter, mens median var syv noter. Variasjonen i sideantallet var nær identisk med halvårsregnskapet.

NRS 11 klargjør at formålet med delårsregnskapet er å gi en oppdatering på endringer fra forrige årsregnskap, og en tilsvarende formålsbestemmelse finner vi i IAS 34. Innføringen av NRS 11 vil derfor ikke nødvendigvis øke omfanget av opplysningene som er gitt, forutsatt at hendelsene og transaksjonene nevnt i NRS 11 er omtalt. For selskaper som velger å utarbeide et fullstendig finansregnskap som delårsregnskap, vil omfanget naturligvis øke. Den vil imidlertid tvinge en betydelig andel selskaper som i 2021 unnlot å gi noteopplysninger, til å ta inn dette i sine delårsregnskaper.

Opplysninger om inntekter

Et av de mer spesifikke notekravene som er tatt inn i NRS 11 er kravet om at salgsinntekter skal opplyses på virksomhetsområde og geografisk marked. Ordlyden i kravet er hentet direkte fra en tilsvarende bestemmelse i regnskapsloven, og et lignende krav finnes også i IAS 34.³

² Bernhoft, Anne-Cathrine. *Finansiell rapportering på Euronext Growth*. Revisjon og Regnskap Nr. 3-2021.

³ Jf. NRS 11.13 p), regnskapsloven § 7-8 og IAS 34.16A l).

I halvårsregnskapet for første halvår 2021 ga 23 av selskapene (64 %) som hadde minst én note, ingen opplysninger om sine inntekter – av disse hadde fem selskaper (14 %) ingen inntekter, mens 18 selskaper (50 %) hadde inntekter. Blant selskapene som ga opplysninger om salgsinntekter, ga omtrent halvparten av selskapene opplysninger for både virksomhetsområde og geografisk område, mens de øvrige selskapene kun opplyste om salgsinntekter for ett av kriteriene. I delårsrapportene for tredje kvartal var det en noe høyere andel av selskapene som ga opplysninger om inntekter, men dette må sees i lys av at antallet selskaper som offentliggjorde delårsrapportering var lavere.

Det er stor avstand mellom kravene i NRS 11 om opplysninger om salgsinntekter og den praksisen vi har observert i delårsregnskapene for 2021. Kun i de tilfellene det er snakk om selskaper med uvesentlige eller ingen inntekter, vil man kunne se for seg at slike opplysninger ikke er nødvendige. Vi forventer derfor at NRS 11 vil føre til en omfattende endring i praksis på dette punktet.

Transaksjoner med nærstående parter

Et annet mer konkret notekrav som innføres med NRS 11, er at selskaper skal opplyse om «transaksjoner med nærstående parter».⁴ Standarden gir ikke mer veiledning om hvilke typer opplysninger som skal gis om slike transaksjoner i delårsperioder, men en tilsvarende bestemmelse i regnskapsloven henviser blant annet til transaksjonenes beløp, forholdet mellom selskapet og den nærstående part og eventuelle andre nødvendige opplysninger.⁵

Kun elleve av selskapene (31 %) som hadde noteopplysninger i halvårsregnskapene sine, ga opplysninger om transaksjoner med nærstående. Andelen selskaper som ga slike opplysninger i sin delårsrapportering for tredje kvartal, var tilsvarende. Den lave andelen kan muligens delvis forklares med at mange av selskapene på Euronext Growth har relativt enkle strukturer. Samtidig er denne typen opplysninger å finne i de aller fleste årsregnskaper. Forutsatt at disse transaksjonene fordeler seg utover året, er det også rimelig å forvente at slike opplysninger vil måtte gis i mye større omfang når NRS 11 trer i kraft.

Skatt i delårsperioder

Den nye delårsstandard inneholder blant annet bestemmelser om beregning av skatt i delårsperioder, herunder om hvordan den effektive skattesatsen skal estimeres løpende gjennom delårsperioder. Våre undersøkelser viser at 23 selskaper (48 %) presenterte skattekostnad i halvårsregnskapene for 2021, mens 12 selskaper (25 %) ikke hadde noen regnskapslinje for skattekostnad i resultatoppstillingen. For de resterende 13 selskapene (27 %) var regnskapslinjen inkludert, men med null i skattekostnad. Sistnevnte selskaper hadde for øvrig regnskapsmessig underskudd i perioden.

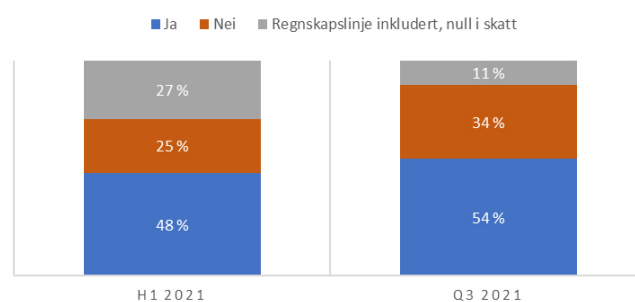
Andelen selskaper som rapporterte skatt i tredje kvartal var tilsvarende som i halvårsregnskapene.

Denne andelen er overraskende lav, særlig tatt i betraktning at NRS (F) *Resultatskatt* har egen omtale av skatt i delårsregnskaper, noe som tydeliggjør at det også under GRS er nærliggende å beregne skatt i delårsperioder. På dette punktet vil NRS 11 for mange selskaper medføre endringer i både delårsregnskapsrutiner, oppstillingene i delårsregnskapene og hvilke opplysninger som gis.

Avsluttende betraktninger

Det er på høy tid at det også under GRS ble innført tydelige krav til hvilken struktur et delårsregnskap skal ha, og hva

Er skatt rapportert i delårsregnskapet?

Figur 5 - Andel selskaper med skatterapportering første halvår og tredje kvartal 2021.

det skal inneholde. Selv om transaksjonsvolumet på Euronext Growth har avtatt noe det siste halvåret, er det fortsatt et høyt antall selskaper som avlegger regnskap etter GRS på markedsplassen. NRS 11 vil også være nyttig for andre selskaper som utarbeider delårsregnskaper etter GRS, eksempelvis på grunn av krav fra banker.

Uten en standard har det vært opp til hvert enkelt selskap å vurdere hvilken informasjon de mener er relevant for brukerne av regnskapene. Fra undersøkelsene våre ser vi at det her foreligger stor variasjon i hva selskapene mener brukerne trenger. Økt bruk av kontantstrømpoppstilling sammenlignet med halvårsregnskapene for 2020⁶ viser at selskapene har hatt økt fokus på å gi informasjon brukerne forventer på dette området, men når det kommer til bruk av egenkapitaloppstilling, skatt og noter er det stor variasjon mellom selskapene.

Ved implementeringen av NRS 11 kan GRS fremstå som et mer fullverdig alternativ for delårsrapportering både for produsenter og brukere. Produsentene blir underlagt flere krav, men også veiledning for hva som skal inkluderes i regnskapet. Siden standarden tar utgangspunkt i IAS 34, vil brukere som er vant å lese delårsregnskaper fra noterte selskaper kunne forvente mye av den samme typen informa-

⁴ NRS 11.13 i).

⁵ Regnskapsloven § 7-30b.

⁶ Bernhoft, Anne-Cathrine. Finansiell rapportering på Euronext Growth. Revisjon og Regnskap Nr. 3-2021.

sjonen mellom selskapene, noe som vil øke sammenlignbarheten.

Selv om praksis på enkelte områder i all hovedsak samsvarer med kravene i den nye delårsstandard, vil den på andre områder føre til betydelige endringer i praksis. De viktigste effektene vi har observert, er at mange selskaper som i dag ikke utarbeider noter, må gjøre dette fremover, og at mange av de som allerede gir noteopplysninger, må

utvide dem på flere områder. Dette gjelder for eksempel salgssinntekter, opplysninger om transaksjoner med nærstående og opplysninger om endringer i egenkapitalen, om selskapene ikke velger å vise sistnevnte i egen oppstilling. Vi har ikke vurdert kvaliteten i notene som gis, men det at denne informasjonen inkluderes, vil gjøre det enklere å forstå vesentlige endringer og hendelser og dermed øke kvaliteten på delårsregnskapene.

Avleggingsprosessen av delårsregnskapet vil bli mer omfattende og kan minne mer om avleggingsprosessen pr. årsslutt. Selv om notekravene er mindre omfattende, må selskapene ta stilling til om det er vesentlig informasjon som må gis. Dette i seg selv vil også bidra til å øke kvaliteten på regnskapene.

Fokus på tollbehandling

I en artikkelserie vil vi sette søkelys på spørsmål knyttet til tollbehandling av varer. Artiklene vil blant annet omfatte import- og eksportprosedyrer, regelverket knyttet til frihandelsavtaler, særavgifter og tiltak i forbindelse med Brexit. Forfatterne er tollrådgivere ved BDO Advokater AS.

Nå kan Tollvesenet ilegge overtredelsesgebyr

Fra 1. januar 2017 fikk tollvesenet hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for overtredelser av tolloven. Tollvesenet har oppdatert sin veileder om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr og hvilke forhold som tollvesenet vil kunne ilegge gebyr for. Fra 1. februar 2022 vil tollvesenet også kunne ilegge gebyr for å ikke medvirke ved en eventuell kontroll.

Tollrådgiver
Helene Hval
Senior Manager, BDO Advokater

Tollrådgiver
Cato Huseby
Senior Manager, BDO Advokater

Bakgrunn for ileggelse av overtredelsesgebyr

Bakgrunnen for å kunne ilegge overtredelsesgebyr er at ansvaret for å forvalte innførselsmerverdiavgift ble overført fra tollvesenet til Skatteetaten fra 2021. Tollvesenet ilet tidligere administrativt tillegg ved feil deklaring av innfør-

selsmerverdiavgift, og det ble derfor nå innført en mulighet for å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på plikter i tolloven for å stimulere til overholdelse av dette regelverket.

Hvem kan ilegges overtredelsesgebyr

Tollvesenet kan ilegge flere aktører overtredelsesgebyr. I tillegg til den som står oppført som deklartert mottaker eller deklartert eksportør/avsender, kan for eksempel også både speditøren, transportøren og tollagerholder ilegges overtredelsesgebyr hvis tolloven ikke overholdes. Det kan også ilegges flere overtredelsesgebyr for samme forhold

hvis flere aktører har brutt tolloven, for eksempel hvis transportør av varene ikke overholder deklarasjonsplikten og varene tas i bruk av importør før varene er tolldeklartert. Da vil både importør og transportør kunne ilegges overtredelsesgebyr. Hjemmelen for ileggelse av overtredelsesgebyr er tolloven §16-17-19.

Hvilke forhold kan ilegges overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr kan ilegges for brudd på tolloven. Det kan dreie seg om alt fra manglende eller ufullstendig fremleggelse av tolldokumenter, manglende melding om ankomst av trans-